

MARIAN TADEUSZ MENCEL ▶

Polska a Republika Korei: ogniwa współpracy

Abstract

Relations of Poland with the Korean Peninsula countries are determined by liberal paradigm set on the development of economic cooperation, especially in the areas of relations with the Republic of Korea, strengthened by the development of cultural relations. South Korea is an important partner of Poland and the development of bilateral cooperation should mainly be concentrated in the areas of modern technologies, environment protection and power industry. Polish foreign policy is oriented on winning direct foreign investments, access to up-to-date technologies and winning trade areas for Polish products, mainly from agricultural sector.

Keywords: Republic of Korea, political contacts, economic cooperation, trade, direct foreign investments, cultural cooperation

Абстракт

Отношения Польши со странами Корейского полуострова определяются либеральной парадигмой, основывающейся на развитии экономического сотрудничества и тесных контактов с Республикой Корея, которое сопровождается усилением культурных связей. Южная Корея является важным партнером Польши, а развитие двухстороннего сотрудничества должно концентрироваться, прежде всего, на сферах современных технологий, защиты окружающей среды и энергетики. Польская внешняя политика направлена на привлечение прямых иностранных инвестиций, получение доступа к современным технологиям, а также на поиск рынков сбыта для польских товаров, в частности, сельскохозяйственной продукции.

Ключевые слова: Республика Корея, политические контакты, экономическое сотрудничество, торговый обмен, прямые иностранные инвестиции, культурное сотрудничество

W ciągu lat 1970–2015 Republika Korei ujawnia się jako jeden z najszybciej rozwijających się krajów świata. Od początku modernizacji społeczno-politycznej budowała swoją gospodarkę na imporcie najnowszych technologii, by osiągnąć obecnie status jednego z głównych eksporterów i inwestorów, lokując swój kapitał w wielu państwach, w tym także w Polsce. Wysoka dynamika rozwoju gospodarczego tego kraju jest konsekwencją rozwoju produkcji przemysłowej i ekspansji ukierunkowanej na rynek azjatycki, europejski i amerykański oraz liberalizacji polityki gospodarczej, która przyczyniła się do napływu w latach 80. XX w. kapitału, głównie japońskiego i amerykańskiego o wartości ponad 8 mld USD (Kaczorowski, 200, s. 445). Wynikało to w głównej mierze z amerykańskiej polityki oddziaływania w regionie Azji Wschodniej po II wojnie światowej.

Presja na rozwój współpracy międzynarodowej i aktywną rolę państwa w stosunkach regionalnych i międzyregionalnych stanowi trwałą cechę polityki zagranicznej Korei Południowej wyrażaną w działalności administracji państwowej, głównie w celu podniesienia międzynarodowego prestiżu i ugruntowania opinii o państwie odpowiedzialnym zarówno jako partner polityczny, jak również gospodarczy. Stąd między innymi udział w misjach pokojowych Organizacji Narodów Zjednoczonych oraz aktywność na rzecz normalizacji stosunków z Koreańską Republiką Ludowo-Demokratyczną (KRL-D) (Książek, 2004, s. 279–280).

Realizując modernizację gospodarki, politycy południowokoreańscy uznali, iż jej trzon powinny stanowić duże podmioty gospodarcze, przy równoczesnym tworzeniu przestrzeni dla działalności małych i średnich przedsiębiorstw. Systematyczne planowanie wyznaczało kierunki działalności administracji państwowej, skoncentrowane głównie na wspieraniu tych gałęzi przemysłu, które stanowiły podstawę dla dalszych przedsięwzięć reformujących gospodarkę kraju. Południowokoreański model stymulowania gospodarki osadzony został w szczególności na (Bołkunow, 2012, s. 339): (1) efektywnym systemie biurokracji państwowej opartej na centralnym aparacie planowania; (2) restrykcyjnej polityce handlowej;

(3) systemowych preferencjach dla dużych przedsiębiorstw jako pośredników realokacji planów gospodarczych; (4) rozwoju edukacji i podnoszeniu kwalifikacji zawodowych; (5) systematycznym planowaniu gospodarczym. Kierunki budowy wydajnego systemu gospodarczego Korei Południowej stały się wzorem dla innych państw rozwijających się Azji i Ameryki Południowej, a z południowokoreańskich doświadczeń czerpały także Chiny, przystępując z początkiem lat 80. XX w. do modernizacji własnego systemu gospodarki narodowej.

Reformując własną gospodarkę, Republika Korei w ciągu trzech dekad dokonała w przemyśle takich zmian, jakie w uprzemysłowionych krajach zachodnich zajęły całe stulecie. Nastąpił znaczny spadek liczby ludności rolniczej i jej przepływ do sektora przemysłu, budownictwa i usług. Zgodnie z tezą Urlicha Menzla i Dietera Senghassa kluczem do sukcesu południowokoreańskiej gospodarki okazała się konsekwentna realizacja strategii promującej odpowiednio ukierunkowaną produkcję (najpierw towary konsumpcyjne, następnie produkcyjne i kapitałowe), właściwe dla odpowiedniego etapu uprzemysłowienia kraju (Bołkunow, 2012, s. 195). Zastosowana *strategia selektywnej dezintegracji*, pomimo krytyki państw wysokorozwiniętych z powodu częstych ingerencji rządu południowokoreańskiego w zasady wolnego handlu, w końcowym efekcie przyczyniła się do liberalizacji zasad obowiązujących z gospodarce narodowej, do czego z pewnością przyczynił się także kryzys finansowy, jaki przechodziły *azjatyckie tygrysy* w latach 90. XX w. (Bołkunow, 2012, s. 196). Wraz ze wzrostem zaangażowania zagranicznego kapitału w gospodarkę Korei Południowej rosły stopniowo bezpośrednie inwestycje zagraniczne (BIZ) tego kraju na rynkach innych państw, w tym także w Polsce.

Nawiązanie oficjalnych relacji polsko-południowokoreańskich poprzedziły nieoficjalne spotkania przedstawicieli obu państw, m.in. przy okazji udziału w obchodach otwarcia XXIV Igrzysk Olimpijskich w Seulu, w których udział wzięł ówczesny prezes PKOl Aleksander Kwaśniewski. Spotkał się on z przedstawicielami Ministerstwa Spraw Zagranicznych Republiki Korei (Majkowski, 2000, s. 133).

Institucjonalizacja stosunków między Polską i Republiką Korei była możliwa dopiero po rozpadzie bloku państw kontrolowanych przez Związek Radziecki w Europie Środkowo-Wschodniej. Do tego czasu Polska prowadziła oficjalne relacje wyłącznie ze wspieraną politycznie i gospodarczo

przez ZSRR Koreańską Republiką Ludowo-Demokratyczną. 1 listopada 1989 r. w Seulu rządy Polski i Republiki Korei podpisały *Umowę o popieraniu i wzajemnej ochronie inwestycji* oraz porozumienie o kredytach dla Polski w wysokości 450 mln USD (Majkowski, 2000, s. 133). Podpisanie pierwszych umów zostało uznane przez stronę południowokoreańską za ważne wydarzenie, mimo że polskiej delegacji nie reprezentowali najwyżsi przedstawiciele państwowi, zostali oni przyjęci przez prezydenta Roh Tae Woo i premiera Jung Huang-sanga, a także ministrów spraw zagranicznych, finansów oraz przemysłu i handlu. Już 27 listopada rozpoczęła działalność Ambasada Korei Południowej w Warszawie, organizując tymczasową siedzibę w hotelu Marriott, zaś ambasada Polski w Seulu rozpoczęła pracę 17 stycznia 1990 r. Pierwszymi ambasadorami zostali: ze strony południowokoreańskiej Kim Kyong-cho, a polskiej – Jędrzej Krakowski (Buczek, 2010, s. 46).

W 1990 r. powstała polska Grupa Parlamentarna Polska–Republika Korei, której członkowie złożyli wizytę w Seulu w lipcu 1991 r. Równoległe utworzono w Korei Południowej Koreańsko-Polskie Stowarzyszenie Przyjacieli, zapoczątkowując dwustronną współpracę międzyparlamentarną (Gruk, 2000, s. 136).

Kolejny rok przyniósł następne ważne wydarzenie w oficjalnych polsko-koreańskich stosunkach. W dniach 20–21 czerwca z wizytą w Seulu przebywał premier Polski Jan Krzysztof Bielecki, który odbył spotkania m.in. z prezydentem i premierem Korei Południowej, zaś wiodącym tematem bilateralnych rozmów była współpraca gospodarcza, głównie w sektorze elektronicznym (PAP, *Bielecki w...*, 1991). Podczas wizyty podpisano m.in. *Konwencję w sprawie unikania podwójnego opodatkowania i zapobiegania uchylaniu się od opodatkowania w zakresie podatku dochodowego* (Dziennik Ustaw, 1992). Pogłębianiu dialogu między obu krajami służyć miała także wizyta w Seulu ministra spraw zagranicznych Krzysztofa Skubiszewskiego, która miała miejsce w dniach 13–15 października 1991 r. oraz wizyta w Polsce ministra spraw zagranicznych Korei Południowej Hana Sung-joo (8–10 czerwca 1993 r.) (Ambasada RP w Seulu, 2015a).

W dniach 9–10 grudnia 1994 r. złożył wizytę w Republice Korei prezydent Polski Lech Wałęsa, która zbiegła się z osiągnięciem porozumienia o budowie w Polsce przez Koreańczyków zakładów samochodowych (Archiwum.rp.pl, 2015). W 1996 r. z pierwszą wizytą na takim szczeblu

(13–16 maja) przybył do Polski premier Korei Południowej Li So-ung, zaś w dniu 29 sierpnia tego roku Marszałek Sejmu Józef Zych przyjął delegację Parlamentu Republiki Korei, której przewodniczył Lee Hang Dong. W kolejnym roku został podpisany protokół o współpracy między Ministerstwem Spraw Zagranicznych Rzeczypospolitej Polskiej a Ministerstwem Spraw Zagranicznych Republiki Korei (Ambasada RP w Seulu, 2015a).

Do końca XX w. w polsko-południowokoreańskich stosunkach politycznych istotne znaczenie dla rozwoju dwustronnego dialogu i tworzenia warunków współpracy miała wizyta w Polsce premiera Korei Południowej Kim Jong-pila (14–16 lipca 1998 r.) oraz wizyta premiera Jerzego Buzka w Korei Południowej (27–30 czerwca 1999 r.), a także podróż do Seulu ministra spraw zagranicznych Bronisława Geremka (6–8 października 1999 r.) (Ambasada RP w Seulu, 2015a).

W 2002 r. z nieoficjalną wizytą do Korei Południowej udał się prezydent Aleksander Kwaśniewski (3–5 czerwca 2002 r.), a w dniu 9 listopada tego roku odbyły się w Seulu polsko-koreańskie konsultacje polityczne na szczereble wiceministrów spraw zagranicznych. Istotne znaczenie dla kontaktów polsko-południowokoreańskich miała także wizyta Ban Ki Moona, który odwiedził Warszawę w dniach 27–29 listopada 2003 r. Kolejny rok charakteryzował się dalszym pogłębianiem kontaktów. Do Seulu udał się minister spraw zagranicznych Włodzimierz Cimoszewicz (21–24 sierpnia 2004 r.), a Polskę odwiedził prezydent Korei Południowej Roh Moo-hyun (3–5 grudnia 2004 r.) (Ambasada RP w Seulu, 2015a). 4 grudnia prezydenci Aleksander Kwaśniewski i Roh Moo-hyun wzięli udział w spotkaniu z przedstawicielami polskiego i koreańskiego biznesu. A. Kwaśniewski podkreślił znaczenie zaangażowania południowokoreańskiego kapitału w budowie polskiej gospodarki, wskazał przy tym na niekorzystny dla Polski bilans w wzajemnym handlu. W 2003 r. na dwustronne obroty handlowe o wartości 702 mln USD przypadało zaledwie 58 mln USD polskiego eksportu do Republiki Korei. Polski prezydent zauważył także, iż aktywność koreańskiego kapitału może i powinna ujawnić się także w takich sektorach polskiej gospodarki, jak energetyka, górnictwo, przemysł stalowy, chemiczny i obronny, a także w gałęziach technologii informatycznych, m.in. w produkcji półprzewodników, komputerów, przemyśle spożywczym, chemicznym, metalurgicznym, a także lotniczym i ochronie środowiska. Prezydent Roh Moo-hyun wskazał na pozytywnie rozwi-

jającą się współpracę gospodarczą Polski i Republiki Korei oraz osiągnięty wzrost we wzajemnej wymianie handlowej, podkreślając, iż Polska i Korea dysponują znacznym potencjałem, dotychczas niewykorzystanym w ramach wzajemnych kontaktów, również wskazując na możliwości rozwoju w dziedzinie nauki i technologii (Prezydent.pl, 2015a). Spotkanie poprzedziło podpisanie listu intencyjnego o współpracy między Koreańską Izbą Handlową i Polską Krajową Izbą Gospodarczą, a także sygnowanie deklaracji o współpracy między Koreańską Konfederacją Przedsiębiorstw i Polską Konfederacją Pracodawców Prywatnych (Prezydent.pl, 2015a).

Do 2010 r. wśród najważniejszych wydarzeń w zakresie wzajemnych kontaktów politycznych uznać należy m.in. wizytę w Seulu marszałka Sejmu Ludwika Dorna (17–21 czerwca 2007 r.), wizytę w Polsce ministra spraw zagranicznych Korei Południowej Min-soon Songa oraz kolejne dwustronne konsultacje polityczne szczebla wiceministrów spraw zagranicznych, które odbyły się w Warszawie w dniu 9 czerwca 2008 r. W tym samym roku, w dniach 5–7 października w Seulu przebywał minister spraw zagranicznych Radosław Sikorski, a 23 października podczas szczytu ASEM 7 w Pekinie premier Donald Tusk spotkał się z prezydentem Korei Południowej Lee Myung-bakiem. Prezydent Lech Kaczyński złożył wizytę w Korei Południowej w dniach 5–6 grudnia 2008 r. Jednym z głównych tematów rozmowy prezydenta Lee Myung-baka i Lecha Kaczyńskiego w Pałacu Prezydenckim była współpraca gospodarcza, w tym m.in. kwestie dotyczące gazoportu, samolotów szkoleniowo-bojowych czy elektrowni atomowej. Obaj politycy przedstawili opinie w sprawie sytuacji politycznej na Półwyspie Koreańskim i zagrożeniach bezpieczeństwa międzynarodowego, będących jej konsekwencją. Prezydenci podkreślali też znaczenie zawarcia między UE a Koreą Płd. umowy o wolnym handlu, wskazując na korzyści z tego płynące dla polsko-południowokoreańskiej współpracy gospodarczej, a przede wszystkim wzrostu koreańskich inwestycji w Polsce.

W styczniu 2009 r. miała miejsce pierwsza oficjalna wizyta w Polsce przedstawiciela koreańskich sił zbrojnych, w dniach 19–20 stycznia do Warszawy przyjechał wiceminister obrony narodowej Kim Jong-cheon (Prezydent.pl, 2015a), której konsekwencją było podpisanie 30 września dwustronnej Umowy o ochronie wojskowych informacji niejawnych (Dziennik Ustaw, 2010). W obrębie polskich zainteresowań była także kwestia sprzedaży do Korei Południowej polskich produktów przemysłu woj-

skowego, głównie w konsekwencji stałego wzrostu wydatków Seulu na cele wojskowe, których planowane nakłady na 2010 r. wynosiły ok. 24,7 mld USD (Pietrewicz, 2015). Od 7 do 8 lipca tego roku Polskę odwiedził także prezydent Korei Południowej Lee Myung-bak (Ambasada RP w Seulu, 2015a), a 8 lipca wicepremier, minister gospodarki Waldemar Pawlak spotkał się w Warszawie z ministrem gospodarki Korei Południowej Lee Youn-ho oraz ministrem handlu tego kraju Kim Jong-hoonem (Ambasada RP w Seulu, Wydział ..., 2015a).

11 sierpnia 2009 r. wiceminister gospodarki Adam Szejnfeld spotkał się z przebywającymi w Warszawie koreańskimi parlamentarzystami i członkami Komisji Strategii i Finansów Republiki Korei oraz ambasadorem Republiki Korei w Polsce. Głównym tematem rozmów były perspektywy współpracy gospodarczej, w tym inwestycje w branży gazowej i energetycznej, co wynikało z przygotowań Polski do budowy terminalu LNG oraz kształtowania koncepcji budowy pierwszej elektrowni jądrowej w naszym kraju (Szejnfeld o..., 2015).

Podczas Szczytu Bezpieczeństwa Jądrowego, w dniach 26–27 marca 2012 r. w Seulu przebywał minister środowiska Marcin Korolec. W trakcie szczytu, w którym uczestniczyli m.in. prezydent Stanów Zjednoczonych Barack Obama, prezydent Rosji Dmitrij Miedwiediew, omawiano m.in. kwestie zabezpieczenia materiałów i elektrowni jądrowych przed nieuprawnionym użyciem i awariami. Polska uczestniczy we wszystkich inicjatywach poprawiających stan bezpieczeństwa jądrowego na świecie i jest stroną wszystkich najważniejszych konwencji i inicjatyw międzynarodowych poświęconych tej tematyce. W kwietniu 2010 r. Polska ratyfikowała Konwencję o zwalczaniu aktów terroryzmu jądrowego oraz wzmacnianiu fizycznej ochrony materiałów i instalacji jądrowych. Koreański Szczyt był drugim spotkaniem w takiej formule, poświęconym bezpieczeństwu jądrowemu. Pierwsze odbyło się w kwietniu 2010 roku w stolicy Stanów Zjednoczonych z inicjatywy prezydenta USA Baracka Obamy. Od Szczytu w 2010 r. państwa pracowały wspólnie m.in. nad zagadnieniami związanymi z minimalizacją użycia wysoko wzbogaconego uranu, przeciwdziałania nielegalnym transferom materiałów jądrowych, bezpieczeństwa informacji oraz transportu materiałów jądrowych i bezpieczeństwa materiałów promieniotwórczych (Ministerstwo Środowiska RP, 2015).

W maju do Seulu pojechał minister rolnictwa i rozwoju wsi Marek Sawicki (6–9 maj 2012 r.), na spotkanie, które poprzedziło spotkanie w Warszawie (15 stycznia 2012 r.) z ambasadorem Republiki Korei Joonem Jae Lee oraz dyrektorem Koreańskiej Agencji Promocji Handlu i Inwestycji (KOTRA) w Polsce Bong Seok Parkiem (Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi, 2015a). Podczas wizyty w Korei Południowej delegacja pod kierownictwem ministra M. Sawickiego wzięła udział w spotkaniach z południowokoreańskimi importerami żywności, a także odwiedziła targi *Seoul Food and Hotel 2012*, uczestnicząc w największej w Azji imprezie wystawienniczej z branży spożywczej. Polska część tych targów była trzecią pod względem liczby uczestników po Stanach Zjednoczonych i Chinach. Polskie pawilony wystawiennicze zajmowały powierzchnię ok. 250 m², a tradycyjne polskie potrawy przygotowywali polscy kucharze (Ambasada RP w Seulu, Wydział..., 2015b). Minister M. Sawicki wziął także udział w polsko-koreańskim seminarium nt. polskiego przemysłu spożywczego, podczas którego wskazał, iż polski eksport produktów rolno-spożywczych do Korei Południowej w 2011 r. wyniósł 45 mln EUR, co nie odzwierciedla możliwości zarówno Polski jako producenta, jak też Korei jako odbiorcy (Sawicki: *chcemy...*, 2015).

W lipcu tego roku (5–7 lipca 2012 r.) z wizytą przebywał w Korei Południowej minister zdrowia Bartosz Arłukowicz, zaś jej celem była regulacja wzajemnych stosunków w zakresie handlu produktami leczniczymi, w związku z regulacjami prawnymi Unii Europejskiej. Obie strony podpisały Deklarację o współpracy w dziedzinie polityki lekowej. 23 maja 2013 r. do Warszawy przyjechał minister zdrowia i dobrobytu Korei Południowej Chin Young, który w imieniu rządu Republiki Korei podpisał dwustronne Porozumienie o współpracy w obszarze zdrowia i nauk medycznych (Ministerstwo Zdrowia, 2015).

W sierpniu do Polski na zaproszenie Pierwszego Prezesa Sądu Najwyższego Stanisława Dąbrowskiego przyjechał Prezes Sądu Najwyższego Republiki Korei Yang Sung Tae. Podczas wizyty rozmowy prowadzono w Sądzie Najwyższym, Trybunale Konstytucyjnym, Naczelnym Sądzie Administracyjnym, Krajowej Radzie Sądownictwa (Sąd Najwyższy, 2015).

Minister Spraw Zagranicznych Radosław Sikorski spotkał się z Ministrem Spraw Zagranicznych Korei Południowej w Nowym Jorku, w dniu 25 października 2012 r., zaś w dniach 16–19 października tego roku w Seu-

lu przebywał minister administracji i cyfryzacji Michał Boni. W tym samym roku oficjalną wizytę w Republice Korei złożył Prezydent RP Bronisław Komorowski (21–23 października 2013 r.), z którym do Seulu udał się wicepremier i minister gospodarki Janusz Piechociński. Podczas wizyty polskiego prezydenta w Seulu miało miejsce przyjęcie przez obie strony Deklaracji o Partnerstwie Strategicznym, o czym poinformowali podczas wspólnej konferencji prezydenci obu krajów – Bronisław Komorowski i pani Park Geun-hye (Prezydent.pl, 2015b). Podczas konferencji potwierdzono znaczenie wzajemnej współpracy gospodarczej dla obu stron i konieczność systematycznego jej rozwoju. Podczas dwustronnych rozmów podnoszono także problem sytuacji na Półwyspie Koreańskim, a prezydent Park Geun-hye zwróciła uwagę na istotny wkład Polski w działalności Komisji Państw Neutralnych na rzecz stabilizacji sytuacji między obu państwami koreańskimi. Istotnym wydarzeniem, jakie miało miejsce podczas wizyty prezydenta B. Komorowskiego w Korei Południowej, było podpisanie umowy o współpracy w dziedzinie obronności oraz protokołu aktualizującego umowę o unikaniu podwójnego opodatkowania. Punktem kulminacyjnym wizyty prezydenta B. Komorowskiego w Seulu było podpisanie umowy nadającej dwustronnym stosunkom polsko-południowokoreańskim rangi partnerstwa strategicznego (JP Weber, 2015). B. Komorowski zaprosił prezydenta Korei do odwiedzenia Polski, co zostało przychylnie odebrane przez drugą stronę (JP Weber, 2015).

Podczas wizyty w Korei Południowej prezydent B. Komorowski i wicepremier J. Piechociński uczestniczyli w spotkaniu polsko-południowokoreańskiego Forum Gospodarczego w Seulu, na które zaproszono także ok. 40 przedstawicieli polskiego biznesu. Uczestniczyli także w spotkaniu informacyjnym z koreańskimi inwestorami branży motoryzacyjnej, farmaceutycznej i motoryzacyjnej, a wicepremier J. Piechociński spotkał się z ministrem handlu, przemysłu i energii Republiki Korei Yoon Sang-jick (Ambasada RP w Seulu, Wydział..., 2015c). Promując atrakcyjność polskiej gospodarki, zwrócono uwagę na zmianę jakościową, jaka została dokonana w Polsce w okresie 25 lat modernizacji kraju oraz znaczenie uczestnictwa Polski w strukturach Unii Europejskiej, gwarantującej stabilność i łatwy dostęp do europejskiego rynku. Za główne obszary rozwoju polsko-koreańskiej współpracy gospodarczej wskazano m.in. sektor AGD, przemysł lotniczy i jachtowy, elektromaszynowy, energetykę odnawialną

i branżę „zielonych technologii”, a także sektor B+R (badania i rozwój) oraz usługi w sektorze informatycznym, przemysł spożywczy, chemiczny, w tym kosmetyczny i farmaceutyczny. Za jeden z celów wiodących wskazano konieczność doprowadzenia do większego zrównoważenia bilansu handlowego między Polską i Koreą Południową (Prezydent.pl, 2015c).

Polska wykazywała nieustanną aktywność w ramach Komisji Nadzorczej Państw Neutralnych (KNPN) powołanej do monitorowania bezpieczeństwa w zdemilitaryzowanej strefie granicznej między Koreą Północną i Koreą Południową, a także współdziałania na rzecz budowania wzajemnego zaufania między obu państwami koreańskimi. KNPN powstała na mocy Układu Rozejmowego z dnia 27 lipca 1953 r., który do dzisiaj pozostaje jedynym instrumentem prawnym umożliwiającym zapobieganie konfliktom na Półwyspie Koreańskim. Przewodnictwo w Komisji sprawowane jest rotacyjnie przez jeden z trzech krajów wchodzących w jej skład i trwa rok. Od stycznia 2014 r. przewodnictwo w KNPN objęła Polska. 7 i 8 kwietnia 2014 r. w Warszawie spotkali się reprezentanci krajów uczestniczących w KNPN oraz szefowie misji pokojowych działających w ramach Komisji. W oficjalnym komunikacie wskazano, iż „Polska, Szwecja oraz Szwajcaria wyraziły niezmiennie poparcie dla wszelkich wysiłków na rzecz wypracowania, na drodze negocjacji, trwałego rozwiązania problemów Półwyspu, wychodzącego naprzeciw oczekiwaniom wszystkich zaangażowanych stron. Przedstawiciele trzech krajów potwierdzili swoje silne poparcie dla procesu Rozmów Sześciostronnych, z udziałem Chińskiej Republiki Ludowej, Japonii, Koreańskiej Republiki Ludowo-Demokratycznej, Republiki Korei, Federacji Rosyjskiej oraz Stanów Zjednoczonych. Reprezentanci krajów członkowskich KNPN ponownie pokreślili, iż denuklearyzacja jest konieczna i powtórzyli, że osiągnięcie trwałej stabilności w regionie jest możliwe tylko poprzez stworzenie porozumienia pokojowego na Półwyspie” (Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP, 2015).

16 kwietnia 2014 r. minister rolnictwa i rozwoju wsi Marek Sawicki przyjął na uroczystym śniadaniu Ambasadora Republiki Korei w Polsce oraz ambasadorów Białorusi, Chińskiej Republiki Ludowej, Federacji Rosyjskiej, Japonii, Korei Południowej, Ukrainy i Wietnamu. Spotkanie miało na celu promocję polskiej żywności, a w szczególności wieprzowiny w związku ze stwierdzeniem u dzików żyjących na wolności w rejonie przygranicznym z Białorusią afrykańskiego pomoru świń (ASF) (Ministerstwo Rolnictwa

i Rozwoju Wsi, 2015b). W dniach 14–15 maja 2014 r. minister M. Sawicki złożył wizytę w Korei Południowej, której głównym celem było podjęcie prób zachęcenia Korei Południowej i innych państw regionu do zniesienia embarga nałożonego na eksport polskiej wieprzowiny i rozwój handlu żywnością (PolskieRadio.pl, 2015). Minister M. Sawicki odwiedził także targi żywnościowe w Seulu, na których swoje produkty promowało 60 polskich firm (Klub Parlamentarny Polskiego Stronnictwa Ludowego, 2015).

Współpracy dwustronnej w zakresie badań i rozwoju (B+R) poświęcone było spotkanie wiceminister infrastruktury i rozwoju Iwony Wendeł z ambasadorem Korei Południowej Ji-in Hongiem, które odbyło się 12 marca 2015 r. w Warszawie. Podczas spotkania strona polska poinformowała o planach na najbliższe lata w dziedzinie B+R i przedstawiła koncepcję współpracy z Koreą Południową w tym zakresie (Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju, 2015).

W dniach 25–26 marca 2015 r. z wizytą w Seulu przebywał wicepremier minister obrony narodowej RP Tomasz Siemoniak. Szef resortu obrony spotkał się z ministrem obrony narodowej Republiki Korei Han Min Koo. Rozmawiał także z przedstawicielami Agencji Planowania Zakupów Obronnych (DAPA – Defense Acquisition Program Administration) oraz z przewodniczącym Komitetu Szefów Sztabów admirałem Choi Yun Hee. Wicepremier Tomasz Siemoniak spotkał się również z przewodniczącym Zgromadzenia Narodowego Chung Ui Hwa. Polska delegacja złożyła wieniec pod pomnikiem bohaterów wojny koreańskiej w Mauzoleum na Cmentarzu Narodowym. Wizyta przedstawicieli Ministerstwa Obrony Narodowej i Sił Zbrojnych RP to kontynuacja współpracy nawiązanej podczas pobytu w Seulu prezydenta Bronisława Komorowskiego, a zarazem realizacja postanowień podpisanej wówczas Umowy między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Korei o współpracy w dziedzinie obronności. Przedmiotem rozmów wicepremiera Tomasza Siemoniaka były sprawy związane z koreańskimi rozwiązaniami dotyczącymi obrony przeciwraкетowej i cyberobrony oraz zagadnienia dotyczące dalszego rozwoju kontaktów dwustronnych. Rozmowy dotyczyły także sytuacji bezpieczeństwa w Azji i rejonie Pacyfiku oraz na Ukrainie (Ministerstwo Obrony Narodowej, 2015). Polska chciałaby wykorzystać południowokoreańskie doświadczenia w budowie systemu obrony i jego funkcjonowania w warunkach permanentnego zagrożenia.

Intensywny wzrost gospodarczy Korei Południowej przyczynił się do wzrostu aktywności tego kraju w wymianie gospodarczej z innymi państwami, a dodatni wynik handlu zagranicznego umożliwił podejmowanie działalności inwestycyjnej. Republika Korei konsekwentnie rozwijała nie tylko własną gospodarkę, lecz stała się coraz bardziej znaczącym inwestorem na rynkach zagranicznych.

Tab. 1. Handel zagraniczny Republiki Korei [mln USD]

	Import	Eksport	Obroty łącznie	Saldo
2000	160,4	172,4	332,9	11,9
2001	141,0	150,4	291,5	9,3
2002	152,1	162,4	314,5	10,3
2003	178,8	193,8	372,6	14,9
2004	224,4	253,8	478,3	29,3
2005	267,5	284,4	551,9	16,8
2006	309,3	325,4	634,8	16,1
2007	356,8	371,4	728,3	14,6
2008	435,2	422,0	857,2	-13,2
2009	323,0	363,5	686,6	40,4
2010	425,2	466,3	891,5	41,1
2011	542,4	555,2	1097,6	12,7
2012	519,5	547,8	1067,4	28,3
2013	515,5	559,6	1075,2	44,0

Źródło: Główny Urząd Statystyczny Portal Internetowy, 2015.

Wraz z nawiązaniem współpracy politycznej nastąpiła intensyfikacja w różnych obszarach gospodarki. Na polskim rynku zaistniały duże koreańskie korporacje, m.in. Daewoo, Hyundai, Samsung, Lucky Goldstar, do których szybko dołączyły LG Electronics, Kia Motors, Hanyang, SK, Humax i inne, a dane przedstawione w tabeli poniżej wskazują szybki wzrost wymiany handlowej, w szczególności południowokoreańskiego importu oraz asymetrię wzajemnych obrotów. W 1999 r. saldo zamknęło się na poziomie ponad 7,5-krotnie wyższym niż osiągnięte w 1994 r.

Tab. 2. Wymiana handlowa między Polską i Koreą Południową w latach 1994–1999 [mln USD]

	Eksport	Import	Obroty	Saldo
1994	40,1	205,4	245,5	-165,3
1995	55,0	261,1	316,1	-206,1
1996	121,6	665,4	787,0	-543,8
1997	94,7	1 074,3	1 169,0	-979,6
1998	13,4	1 284,4	1 297,8	-1 271,0
1999	54,1	1 178,3	1 232,4	-1 124,2

Źródło: Gurbiel, Starzyk, 2004, s. 342.

Korea Południowa szybko zajęła jedno z ważniejszych miejsc zarówno w handlu z Polską, jak również lokacji w naszym kraju bezpośrednich inwestycji zagranicznych. Szybko rosła polsko-południowokoreańska wymiana handlowa, która w 1998 r. wynosiła 1297 mln USD¹, a w 2010 r. osiągnęła już poziom 3896,3 mln EUR. W 2014 r. import południowokoreański do Polski wyniósł 3258,9 mln EUR, zaś polski eksport do tego kraju osiągnął poziom 3258,9 mln EUR (Ministerstwo Gospodarki, 2015a). W 2008 r. gospodarka Korei Południowej została ósmym partnerem gospodarczym Unii Europejskiej (28 krajów), osiągając poziom wzajemnych obrotów o wartości 82125 mln EUR, w tym import – 38992 mln i eksport – 43133 mln (European Commission, 2015).

Tab. 3. Wymiana handlowa między Polską i Koreą Południową w latach 2000–2014 [mln EUR]

	Eksport	Import	Obroty	Saldo
2000	36,7	804,3	841,0	-767,6
2001	31,2	582,2	613,4	-551,1
2002	39,8	611,4	651,2	-571,5
2003	51,1	571,1	622,2	-520,1

¹ Przy czym południowokoreański eksport do Polski wynosił 1163 mln USD, zaś import polskich towarów zaledwie 13,4 mln USD.

	Eksport	Import	Obroty	Saldo
2004	58,4	824,2	882,6	-765,9
2005	94,6	1268,7	1363,3	-1174,1
2006	209,8	2818,0	3027,8	-2608,2
2007	213,4	3450,0	3663,4	-3236,6
2008	177,0	3228,7	3405,7	-3051,7
2009	209,5	3686,7	3896,3	-3477,2
2010	300,7	3355,8	3656,6	-3055,1
2011	412,4	3475,7	3888,1	-3063,3
2012	546,8	3163,3	3710,1	-2616,6
2013	378,6	3258,9	3637,5	-2880,1

Źródło: Ministerstwo Gospodarki, 2015a.

Z przedstawionych wyżej danych wynika, iż rozwojowi wymiany handlowej towarzyszy wysoki deficyt. Saldo w 2014 r. wyniosło -2880,1 mln EUR i za Chinami oraz Rosją plasuje Koreę Południową na trzecim miejscu pod tym względem. Za główną przyczynę takiej sytuacji wskazuje się znaczący import generowany przez inwestorów koreańskich prowadzących działalność gospodarczą na terenie Polski, zaś produkt osiągnięty w wyniku produkcji kierowany jest do krajów europejskich i w niewielkiej części wraca do kraju pochodzenia kapitału. Zauważa się jednak, iż dysproporcja wzajemnych obrotów wynika przede wszystkim z małej aktywności polskiego biznesu na rynku koreańskim, poszukując partnerów w obszarach bliżej położonych, przede wszystkim rynkach europejskich. Problemem jest także koncentracja polskiego eksportu na wąskim wolumenie produktów, co wykazuje przedstawiona niżej statystyka.

Eksport z Polski do Republiki Korei w 2013 r. to głównie: i) urządzenia mechaniczne i elektryczne; do rejestracji i odbioru dźwięku (53,28% eksportu do tego kraju); ii) wyroby nieszlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych (10,73%); iii) pojazdy, statki powietrzne, jednostki pływające i współdziałające urządzenia (6,27%), iv) wyroby z kamieni, gipsu, cementu, azbestu wyroby ceramiczne, szkło (6,03%), zaś import z Korei Południowej do Polski to przede wszystkim: urządzenia mechaniczne i elektryczne; do rejestracji i odbioru dźwięku (59,95%); ii) tworzywa sztuczne i wyroby z nich; kauczuk i wyroby z kauczuku (9,56%); iii) wyroby nie-

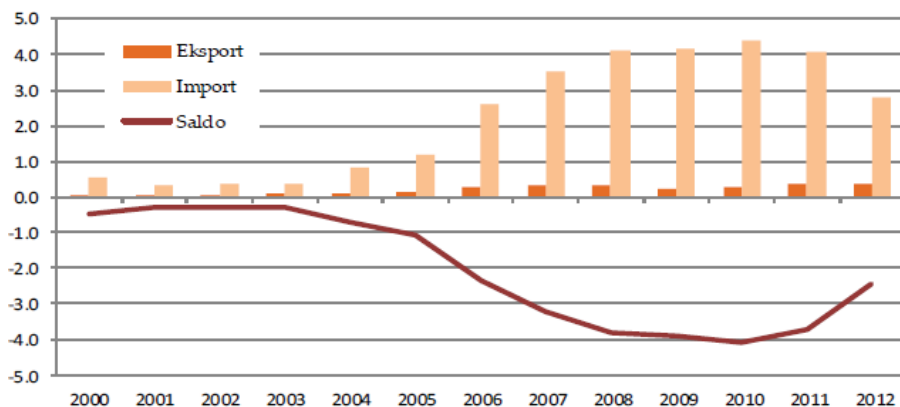
szlachetne i wyroby z metali nieszlachetnych (8,90%); przyrządy, aparaty optyczne, kinematograficzne, pomiarowe, medyczne (7,59%) (European Commission, 2015).

Tab. 4. Struktura polskiego eksportu i importu w wymianie handlowej z Republiką Korei w 2013 r. [mln USD]

	Eksport	Import
Ogółem	545,888	3154,575
Żywność i zwierzęta żywe	28,365	1,052
Surowce niejadalne z wyjątkiem paliw	4,832	40,739
Chemikalia i produkty pokrewne	19,646	228,057
Towary przemysłowe sklasyfikowane głównie wg surowca	71,024	376,961
Maszyny, urządzenia i sprzęt transportowy	396,883	2130,943
Różne wyroby przemysłowe	24,689	373,353

Źródło: Główny Urząd Statystyczny, 2014.

Rys. 1. Obroty handlu zagranicznego Polski z Republiką Korei [mld USD]

Źródło: Ministerstwo Gospodarki, 2015b.

Istotny poziom asymetrii w wymianie handlowej zauważany jest także w relacjach Korei Południowej z innymi państwami Europy Środkowej, wśród których Polska odpowiada za największy poziom obrotów handlo-

wych spośród nowych członków Unii Europejskiej, co wyraża zestawienie handlu z Republiką Korei w pierwszych 9 miesiącach 2012 r.

Tab. 5. Obroty handlowe wybranych krajów Europy Środkowej z Republiką Korei w pierwszych 9 miesiącach 2012 r. [mln EUR]

	Polska	Czechy	Węgry	Słowacja
Import z Korei	2 810,0	1 364,0	886,0	3 396,0
Eksport do Korei	380,0	441,0	345,0	117,0
Obroty	3 190,0	1 805,0	1 231,0	3 513,0

Źródło: Ambasada RP w Seulu Wydział Promocji Handlu i Inwestycji, 2015d.

Na podkreślenie zasługuje fakt, iż w okresie lat 2008–2012 polski eksport do Korei Południowej wzrósł ponad 1,5-krotnie, dając średnioroczny przyrost na poziomie 25,2%. W tym samym czasie import z Republiki Korei wzrastał średnio o ponad 20% rocznie (Ambasada RP w Seulu, Wydział..., 2015d).

Polska pozostaje także największym odbiorcą południowokoreańskich BIZ wśród państw Europy Środkowo-Wschodniej, których zaangażowanie na koniec 2013 r. przedstawiono w tabeli.

Tab. 6. Liczba podmiotów i wartość BIZ Korei Południowej w państwach Europy Środkowo-Wschodniej na koniec 2013 r. [mln USD]

Kraj	Liczba inwestorów	Wartość BIZ
Polska	146	1 660,0
Słowacja	101	1 276,0
Czechy	56	1 494,0
Rumunia	31	607,0
Węgry	76	532,0
Ukraina	26	303,0
Bułgaria	21	263,0
Austria	50	122,0

Źródło: Informator Ekonomiczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych, 2015.

Szacuje się, że na koniec 2014 r. skumulowana wartość BIZ w Polsce pochodzących z Republiki Korei wyniosła ponad 1,7 mld USD i stopniowo rośnie, pomimo że w latach 2001–2002, 2005, 2008–2009 zaznaczył się istotny odpływ kapitału zainwestowanego w polskiej gospodarce. Od 2010 r. następuje jednak stopniowy wzrost wartości dodanej południowokoreańskich BIZ (por. *Gospodarka Republiki...*, 2015), a główni inwestorzy to: LG Philips Poland Sp. z o.o. (wartość inwestycji do końca 2012 r. – 378 mln USD), LG Electronics Wrocław Sp. z o.o. (217 mln USD), Heesung Electronics Poland Sp. z o.o. (148 mln), Mando Corporation Poland Sp. z o.o. (122 mln), Samsung Electronics Poland Sp. z o.o. (101 mln), SK Chemicals Co. Ltd. (94 mln), Daewoo Electronics Poland Sp. z o.o. (80 mln) (por. *Gospodarka Republiki...*, 2015). Południowokoreańskie inwestycje przyczyniły się do powstania w Polsce ok. 12 tys. nowych miejsc pracy (Ministerstwo Gospodarki, 2015c), a według innych źródeł – nawet 20 tys. (Ministerstwo Gospodarki, 2015d).

W 2013 r. koreańska firma POSCO rozpoczęła budowę spalarni odpadów w Krakowie, a KT/Daewoo International budowę sieci szerokopasmowej w województwie mazowieckim i podlaskim. W 2014 r. Polska zajmowała 31 pozycję na liście koreańskich inwestycji zagranicznych, a siódmą w Unii Europejskiej. W 2014 r. w Polsce funkcjonowało ok. 160 koreańskich podmiotów gospodarczych, z których 95 zainwestowało w przemyśle elektronicznym, produkcji sprzętu AGD i części samochodowych ok. 1,2 mld USD, co stanowi 91% całości koreańskich inwestycji w Polsce.

Wydarzeniem, które powinno wpłynąć na rozwój polsko-południowokoreańskiej współpracy gospodarczej, było podpisanie w październiku 2010 r. Umowy o Wolnym Handlu (FTA) między Unią Europejską i Republiką Korei, która zakłada stopniową liberalizację wzajemnego dostępu do rynków w zakresie handlu i inwestycji. Umowa weszła w życie 1 lipca 2011 r., a 16 stycznia 2012 r. została ratyfikowana przez Parlament. Najważniejszymi postanowieniami Umowy jest wspólna decyzja o obustronnym wyeliminowaniu taryf importowych na artykuły rolno-spożywcze i wyroby przemysłowe, a także ograniczanie lub likwidacja barier pozataryfowych we wszystkich sektorach. Polska administracja powinna wykazać zaangażowanie w budowie relacji z Koreą Południową, wykorzy-

stując sprzyjające uwarunkowania instytucjonalno-prawne, jakie daje zawarta umowa FTA² (Komisja Europejska, 2011).

Unia Europejska jest drugim po Chinach partnerem handlowym Korei Południowej i od 2013 r. utrzymuje dodatni bilans handlowy. Skalę międzynarodowej wymiany handlowej Republiki Korei oraz poziom handlu z Unią Europejską przedstawiono w tabelach.

Tab. 7. Handel zagraniczny Republiki Korei w latach 2003–2013 [mld EUR]

	Import	Eksport	Obroty	Saldo
2003	158,085	171,259	329,344	13,174
2004	180,450	203,999	384,449	23,549
2005	209,981	228,552	438,533	18,571
2006	246,401	259,127	505,528	12,726
2007	260,376	271,035	531,411	10,659
2008	295,944	286,917	582,861	-9,027
2009	231,635	260,630	492,265	28,995
2010	320,745	351,797	672,542	31,052
2011	376,705	398,994	775,699	22,289
2012	404,408	426,417	830,825	22,009
2013	395,357	429,127	824,484	33,770

Źródło: European Commission, 2015.

Tab. 8. Główni partnerzy handlowi Republiki Korei w 2013 r. [mld EUR]

Import		Eksport		Obroty	
Global	395,357	Global	429,127	Global	824,484
Chiny	63,686	Chiny	111,854	Chiny	175,540
Japonia	46,031	USA	47,793	UE-28	80,739
UE-28	43,121	UE-28	37,618	USA	79,820
USA	32,027	Japonia	26,579	Japonia	72,611

² Uwarunkowania i potencjalne korzyści Umowy o wolnym handlu (FTA) między Unią Europejską i Republiką Korei przedstawiono w oficjalnym dokumencie: Komisja Europejska, *Umowa o wolnym handlu między UE a Koreą w praktyce*, Urząd Publikacji Unii Europejskiej, Luksemburg 2011.

Import		Eksport		Obroty	
Arabia Saudyjska	28,882	Hong Kong	21,284	Arabia Saudyjska	35,651
Katar	19,840	Singapur	17,091	Singapur	25,043
Australia	15,938	Wietnam	16,170	Australia	23,271
Kuwejt	14,359	Indonezja	8,871	Hong Kong	22,763
Zjednoczone Emiraty Arabskie	13,897	Indie	8,723	Wietnam	21,672
Indonezja	10,114	Rosja	8,549	Katar	20,494

Źródło: European Commission, 2015.

Tab. 9. Wymiana handlowa między Unią Europejską i Republiką Korei w latach 2004–2014 [mld EUR]

	Import	Eksport	Obroty	Saldo
2004	30,803	17,932	48,735	-12,871
2005	34,589	20,239	54,828	-14,350
2006	40,949	22,815	63,764	-18,134
2007	41,676	24,719	66,395	-16,957
2008	39,740	25,495	65,235	-14,245
2009	32,472	21,599	54,071	-10,873
2010	39,534	27,961	67,495	-11,573
2011	35,311	32,515	67,826	-2,796
2012	38,018	37,812	75,830	-0,206
2013	35,837	39,910	75,747	4,073
2014	38,992	43,133	82,125	4,141

Źródło: European Commission, 2015.

Międzynarodowe stosunki kulturalne charakteryzuje wzrost znaczenia w dwustronnych relacjach uwarunkowanych postępującym procesem globalizacji, wyrażanych działalnością podmiotów państwowych oraz niepaństwowych środowiska międzynarodowego oraz kontaktami międzyspołecznymi. Zatem kultura jako wyznacznik determinujący „system wartości, przekonań uznawanych przez grupy społeczne zamieszkujące

określone terytorium i wpływające na percepcję otaczającego ich świata, implikujące tożsamości i określony wzorzec ocen” (Ziętek, Olchowski, 2007, s. 421), wzmacnia międzynarodowy dialog na każdym poziomie społeczeństwa. Kultura społeczeństwa przejawia się w wymiarze materialnym i niematerialnym. Pierwszy odzwierciedla osiągnięty poziom cywilizacyjny, drugi zaś zawiera wszystkie te wartości, które nadają społeczeństwu heterogeniczny charakter i wyróżniają je na tle innych cywilizacji (por. Mencil, 2014a, s. 188–189).

Obszar Półwyspu Koreańskiego już w czasach dynastii Han został włączony w chińską strefę wpływów społeczno-politycznych. Szybko został przeniesiony na ten teren konfucjański system więzi społecznych i politycznej organizacji państwa. Tą samą drogą buddyzm rozbudował strefę wpływów (Mencil, 2014b, s. 343). Nie trzeba przekonywać o tym, jak istotne różnice cechują społeczeństwa kręgu kultury konfucjańskiej i zachodniego modelu społeczno-kulturowego. Za istotne uważa się, iż współczesne uwarunkowania kształtujące globalne relacje pozwalają na swobodny przepływ międzycywilizacyjnych wartości, umożliwiając wzajemne poznanie, współpracę i rozwój oraz integrację środowiska międzynarodowego (Ziętek, 2010).

Nawiązanie oficjalnych kontaktów polsko-południowokoreańskich przyczyniło się do zintensyfikowania wzajemnych stosunków kulturalnych. 9 czerwca 1993 r. została zawarta Umowa Kulturalna między Rządem RP a Rządem Republiki Korei (Dziennik Ustaw, 1995), a 3 grudnia 2004 r. Umowa o współpracy w dziedzinie turystyki (Monitor Polski, 2005). Kolejnym istotnym dokumentem rangi międzyrządowej odnoszącym się do współpracy kulturalnej Polski i Korei Południowej był Program Współpracy w dziedzinie kultury, nauki i edukacji na lata 2009–2011 (Dziennik Ustaw, 2009), zaś 22 grudnia 2014 r. w Seulu podpisano porozumienie *Action Plan implementacji Partnerstwa Strategicznego Polska – Republika Korei na lata 2014–2016*, odnoszące się do działalności polskich i koreańskich instytucji w zakresie spotkań na wysokim szczeblu, konsultacji politycznych, gospodarczych, sektorowych, współpracy w zakresie bezpieczeństwa i obrony, współpracy parlamentarnej oraz w zakresie kultury, edukacji i nauki (Ambasada RP w Seulu, 2015b).

Wskazać należy, iż ślady pierwszych ogniów kontaktów kulturalnych Polski i Korei sięgają czasów średniowiecza, o czym świadczą sprowadzo-

ne wówczas do Europy i dalej do Polski rośliny uprawne, m.in. nasiona maku, prosa, soi, sorga, a także przedmioty użytkowe – naczynia z brązu i wyroby z tkanin jedwabnych. W czasach nowożytnych po obszarach Dalekiego Wschodu wędrowali polscy misjonarze, m.in. Jędrzej Rudomino (1596–1631), Wojciech Męciński (1601–1643), Michał Boym (1612–1659), Jan Chryzostom Bądkowski (1672–1731), uwijający się także jako badacze środowiska naturalnego Dalekiego Wschodu. Śladów polskiej aktywności w krajach tego regionu nie zabrakło także w czasach podboju i kolonizacji Syberii. W końcu XVIII w. liczbę Polaków w tym regionie szacuje się na ok. 5–10 tys. osób, głównie zesłańców po powstaniu listopadowym. Część z nich zakładała rodziny, tworząc związki małżeńskie, m.in. polsko-koreańskie (Chodubski, 2010, s. 61–62).

Nowy etap kontaktów Polaków z Koreańczykami związany był z realizacją projektu budowy w latach 1893–1903 Kolei Wschodnio-Chińskiej, łączącej przestrzeń Syberii zabajkalskiej przez Mandżurię z Władywostokiem. Mandżuria granicząca z Koreą, a w szczególności jej główny ośrodek miejski Harbin stał się głównym miejscem koncentracji polskiej emigracji, liczącej na początku XX w. ok. 7–10 tys. osób z polskim rodowodem. Wśród nich inżynierowie, lekarze, urzędnicy, nauczyciele, robotnicy. Ich działalność ujawniała się m.in. w organizacji i prowadzeniu działalności zakładów produkcyjnych: młyny, cukrownie, browary, gorzelnie, fabryki mydła, tartaki, elektrownie, kopalnie. Zatrudnieni byli także przy budowie infrastruktury komunikacyjnej oraz w handlu. Podejmowali wielowymiarową współpracę ze społecznością koreańską, wykazującą się pracowitością i zdolnościami przystosowawczymi. Istotny udział w tworzeniu polsko-koreańskich relacji w tym czasie przypadł Władysławowi Kotowiczowi (1872–1944), który na podstawie własnych badań opracował trzytomową monografię pt. *Opisanije Koriei*, długo uznawaną za najlepsze kompendium wiedzy o tym kraju (Chodubski, 2010, s. 63).

Trwałe miejsce w relacjach polsko-koreańskich zajmują także Wacław Sieroszewski (1858–1945), prowadzący badania etnograficzne oraz Bronisław Piłsudski (1866–1918), także badający kulturę i przyrodę Dalekiego Wschodu. W 1899 r. został kustoszem muzeum we Władywostoku. W mieście tym badania geograficzno-przyrodnicze prowadził także Benedykt Dybowski (1833–1930) i wielu innych polskich uczonych zesłanych karnie w tym okresie. Większość Polaków w latach 1920–1922, po odzy-

skaniu niepodległości przez Polskę, powróciła na rodzinne ziemie lub podejmowała dalszą emigrację do innych państw świata (Chodubski, 2010, s. 63 i nast.).

W latach 1879–1887 Półwysep Koreański był terenem badań przyrodniczych prowadzonych przez Jana Kalinowskiego (1857–1941), który pierwszy etap swoich podróży odbył z Benedyktem Dybowskim, zaś od 1885 r. badania prowadził samodzielnie. Ostatecznie jednak Kalinowski zawędrował do Peru, gdzie do ostatnich dni prowadził badania tamtejszej flory i fauny (Ambasada RP w Limie, 2015).

W 2007 r., w związku z rosnącą liczbą małżeństw koreańsko-polskich, założono w Seulu klub rodzin polsko-koreańskich o nazwie *7736 km*, wyrażającą odległość między stolicą Korei Południowej i Warszawą. Klub powstał z inicjatywy kilku miejscowych rodzin zainteresowanych rozwojem kontaktów i udzielaniem wzajemnej pomocy w związku z trudnościami, jakie napotykały w środowisku odmiennym kulturowo. Szacuje się, że w 2010 r. w Korei Południowej takich małżeństw było ok. 22, a ich liczba wykazuje systematyczny wzrost w miarę rozwoju kontaktów polsko-południowokoreańskich (Kang-Bogusz, 2010).

Zinstytucjonalizowaną przestrzeń polsko-koreańskiej współpracy wypełniają uniwersytety. W Polsce badania w obszarach Azji Wschodniej, w tym Korei, prowadzą: Uniwersytet Warszawski, Uniwersytet Adama Mickiewicza w Poznaniu, Uniwersytet Jagielloński w Krakowie, Uniwersytet Wrocławski, Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu, Uniwersytet Gdański, Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, Uniwersytet Łódzki. Uniwersytet w Seulu prowadzi wydział polonistyki. Polsko-koreańską współpracę naukowo-techniczną realizuje Koreańska Fundacja Nauki i Inżynierii (KOSEF) i Polska Akademia Nauk. Istotne znaczenie w naukowym rozpoznaniu koreańskiej rzeczywistości kulturowo-cywilizacyjnej i społeczno-politycznej wnoszą polscy naukowcy – politolodzy i historycy, wśród nich m.in. Jan Rowiński, Andrzej Chodubski, Krzysztof Gawlikowski, Waldemar Dziak, Elżbieta Potocka, Marcei Burdelski, Joanna Rurarz, Andrzej Bober, Tomasz Goban-Klas. Od 1992 r. działa aktywnie Polskie Towarzystwo Orientalistyczne, a od 1996 r. Towarzystwo Azji i Pacyfiku związane ze środowiskiem Centrum Badań Azji Wschodniej Polskiej Akademii Nauk. Od 2002 r. prowadzi samodzielną działalność Polska Rada Azji i Pacyfiku. Ważne miejsce w budowie relacji kulturo-

wych zajmuje Wydawnictwo Adam Marszałek, publikujące liczne opracowania i monografie, przybliżające dorobek naukowy badaczy przestrzeni Dalekiego Wschodu, w tym Korei. Wydawnictwo organizuje także sympozja i sesje poświęcone relacjom Polski z państwami Dalekiego Wschodu.

Na rzecz współpracy kulturalnej działają także ambasady obu państw. W Polsce aktywnie działa także Instytut Adama Mickiewicza i Centrum Kultury Koreańskiej. W przestrzeni życia kulturalnego Korei aktywnie promują polską kulturę artyści. Instytucją promującą koreańską kulturę w Polsce jest Centrum Kultury Koreańskiej w Warszawie. Ważnym wydarzeniem kulturalnym będzie z pewnością wystawa pt. *Skarby z kraju Chosin. Sztuka polska XV–XX wieku*, która zostanie przeniesiona z Pekinu do Seulu. Będzie eksponowana od 5 czerwca do 30 sierpnia 2015 r. w Muzeum Narodowym Korei (Culture.pl, 2015).

Relacje Polski z państwami Półwyspu Koreańskiego wyznacza paradygmat liberalny osadzony na rozwoju współpracy gospodarczej, szczególnie w obszarach kontaktów z Republiką Korei, wzmacniany rozwojem relacji kulturalnych. Korea Południowa jest ważnym partnerem Polski, a rozwój dwustronnej współpracy powinien być skoncentrowany głównie w obszarach nowoczesnych technologii i ochrony środowiska oraz energetyki. Polska polityka zagraniczna ukierunkowana jest na pozyskanie bezpośrednich inwestycji zagranicznych i dostępu do nowoczesnych technologii oraz pozyskiwanie rynków zbytu dla produktów polskiej gospodarki, pochodzących głównie z sektora rolniczego.

Bibliografia

- Ambasada RP w Seulu. (2015a, 6 maja). Pobrane z http://www.seul.msz.gov.pl/pl/wspolpraca_dwustronna/polityka/stosunki_polityczne/?printMode=true
- Ambasada RP w Seulu. (2015b, 11 maja) *Action Plan implementacji Partnerstwa Strategicznego Polska – Republika Korei na lata 2014–2016*. Pobrane z http://www.seul.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/action_plan_implementacji_partnerstwa_strategicznego_polska_republika_korei_na_lata_2014_16
- Ambasada RP w Limie. (2015, 11 maja). *Kalinowski Jan (17.05.1857–06.1941)*. Pobrane z http://www.lima.msz.gov.pl/pl/wspolpraca_dwustronna/90polskaperu/polacy_w_peru/kalinowski/kalinowski_jan?printMode=true
- Ambasada RP w Seulu Wydział Promocji Handlu i Inwestycji. (2015a, 7 maja) *Spotkanie wicepremiera Waldemara Pawlaka z ministrem gospodarki Korei*. Po-

- brane z <https://seoul.trade.gov.pl/pl/aktualnosci/article/y,2009,a,3938,spotkanie-wicepremierawaldemara-pawlaka-z-ministrem-gospodarki-Korei>
- Ambasada RP w Seulu Wydział Promocji Handlu i Inwestycji. (2015b, 7 maja). *Misja spożywcza do Korei Południowej*. Pobrane z https://seoul.trade.gov.pl/pl/aktualnosci/article/y,2012,a,25993,Misja_spozywcza_do_Korei_Poludniowej.html
- Ambasada RP w Seulu Wydział Promocji Handlu i Inwestycji. (2015c, 7 maja). *Wizyta oficjalna Prezydenta RP w Korei Południowej*. Pobrane z https://seoul.trade.gov.pl/pl/kalendarium/detail/y,2013,article,6109,Wizyta_oficjalna_Prezydenta_RP_w_Ko-rei_Poludniowej.html
- Ambasada RP w Seulu Wydział Promocji i Inwestycji. (2015d, 28 kwietnia). Pobrane z https://seoul.trade.gov.pl/pl/korea/article/detail,1196,Glowne_obszary_wspolpracy_gospodarczej_Polski_z_Republika_Korei
- Archiwum.rp.pl, (2015, 6 maja). Pobrane z <http://archiwum.rp.pl/arttykul/35976-Informacje.html>
- Bołkunow, W. (2012). *Wybrane aspekty rozwoju gospodarczego oraz rola przedsiębiorczości w Korei Południowej*, W: J. Marszałek-Kawa (red.), *Azjatyckie życie gospodarcze na początku XXI wieku* (335–360). Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek.
- Buczek, L. (2010). Prawnomiędzynarodowe aspekty stosunków między Rzeczpospolitą Polską a Republiką Korei. *Administracja Publiczna. Studia krajowe i międzynarodowe*, 1(15), 45–56.
- Chodubski, A. (2010). O kontaktach Polaków z Krajem Porannej Ciszy. *Tygiel. Kwartalnik elbląski*, 3–4 (60–61), 61–62.
- Culture.pl. (2015, 11 maja). *Wystawa polskiej sztuki w Korei*. Pobrane z <http://asia.culture.pl/pl/wydarzenie/wystawa-polskiej-sztuki-jedzie-z-chin-do-korei>
- Dziennik Ustaw*. (1992). Nr 28, poz. 126.
- Dziennik Ustaw*. (1995). Nr 50, poz. 268.
- Dziennik Ustaw*. (2009). Nr 46, poz. 382.
- Dziennik Ustaw*. (2010). Nr 141, poz. 947.
- European Commission. (2015, 10 kwietnia). *European Union, Trade in goods with South Korea*. Pobrane z http://trade.ec.europa.eu/doclib/docs/2006/september/tradoc_113448.pdf
- Główny Urząd Statystyczny. (2014). *Yearbook of foreign trade statistics of Poland*. Warszawa.
- Główny Urząd Statystyczny, Portal Internetowy. (2015, 7 maja). Pobrane z <http://stat.gov.pl/statystyka-miedzynarodowa/porownania-miedzynarodowe/tablice-o-krajach-wedlug-tematow/handel-detaliczny-i-zagraniczny/>
- Gospodarka Republiki Korei*. (2015, 4 maja). Pobrane z <http://pol.mofa.go.kr/worldlanguage/europe/pol/bilateral/index.jsp>
- Gruk, P. (2000). Kontakty Sejmu RP ze Zgromadzeniem Narodowym Republiki Korei. *Azja–Pacyfik* 3, 135–137.
- Gurbiel, R., Starzyk, K. (2004). Stosunki gospodarcze Polski z Republiką Korei – uwarunkowania i perspektywy. W: K. Gawlikowski (red.), *Azja Wschodnia na*

- przełomie XX i XXI wieku. Stosunki międzynarodowe i gospodarcze. Studia i szkice* (337–347). Warszawa: wydawnictwo TRIO.
- Informator Ekonomiczny Ministerstwa Spraw Zagranicznych. *Korea Południowa*. <http://www.informatorekonomiczny.msz.gov.pl/pl/azja/korea/> [28.04.2015].
- JP Weber. (2015, 11 maja). *Polsko-koreańskie partnerstwo strategiczne*. Pobrane z <http://www.jpweber.com/pl/media/aktualnoci/aktualnoci-jp-weber/show/polsko-koreaskie-partnerstwo-strategiczne/?start=40>
- Kaczorowski, B. (red.). (2009). *Państwa świata. Encyklopedia PWN*. Warszawa: Państwowe Wydawnictwo Naukowe.
- Kang-Bogusz, B. (2010). Polacy w Kraju Cichego Poranka. *Postscriptum Polonistyczne*, 2(6), 109–114.-
- Klub Parlamentarny Polskiego Stronnictwa Ludowego. (2015, 7 maja). *Starania ministra Marka Sawickiego*. Pobrane z <http://www.klub.psl.pl/starania-ministra-marka-sawickiego.html#VUtXD2yJfIU>
- Komisja Europejska. (2011). *Umowa o wolnym handlu między UE a Koreą w praktyce*. Luksemburg: Urząd Publikacji Unii Europejskiej. Pobrane z <http://trade.ec.europa.eu/doclib/html/148320.htm>, [03.05.2015].
- Książek, J. (2004). *Republika Korei – triumfy i rozczarowania*. W: K. Gawlikowski (red.), *Azja Wschodnia na przełomie XX i XXI wieku. Przemiany polityczne i społeczne. Studia i szkice* (271–283). Warszawa: Wydawnictwo TRIO.
- Majkowski, A. (2000). Geneza nawiązania stosunków dyplomatycznych między Polską a Republiką Korei. *Azja-Pacyfik*, 3, 132–134.
- Mencel, M. (2014a). Wartości kształtujące odrębność kulturowo-cywilizacyjną Chin. *Cywilizacja i Polityka. Zeszyty Naukowe*, 12, (187–210).
- Mencel, M. (2014b). *Chińska Republika Ludowa jako współczesny podmiot środowiska międzynarodowego*. Rozprawa doktorska. Gdańsk, Uniwersytet Gdański, (wydruk komputerowy).
- Ministerstwo Gospodarki. (2015a, 28 kwietnia). *Informacja o gospodarce Republiki Korei i stosunkach gospodarczych z Polską*. Pobrane z <http://www.mg.gov.pl/files/Korea%2016%2003%202015.doc>
- Ministerstwo Gospodarki. (2015b, 7 maja). *Współpraca handlowa Republiki Korei z Polską*. Pobrane z <http://www.eksporter.gov.pl/Informacja/Informacja.aspx?Id=550433>
- Ministerstwo Gospodarki. (2015c, 4 maja). *Wicepremier Piechociński: Koreańskie inwestycje w SSE to już ponad 4 mld zł*. Pobrane z <http://www.mg.gov.pl/node/19318>
- Ministerstwo Gospodarki. (2015d, 28 kwietnia). *Informacja o gospodarce Republiki Korei i stosunkach gospodarczych z Polską*. Pobrane z <http://www.mg.gov.pl/files/Korea%2016%2013%202015.doc>
- Ministerstwo Infrastruktury i Rozwoju. (2015, 7 maja). *Spotkanie z Ambasadorem Korei*. Pobrane z http://www.mir.gov.pl/aktualnosci/fundusze_europejskie/Strony/Spotkanie_z_ambasadorem_Korei_Poludniowej_12032015.aspx

- Ministerstwo Obrony Narodowej. (2015, 7 maja) *Wicepremier Tomasz Siemoniak w Korei Południowej*. Pobrane z <http://mon.gov.pl/aktualnosci/artystyczny/najnowsze/2015-03-25-wicepremier-tomasz-siemoniak-w-korei-poludniowej/>
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. (2015a, 7 maja). *Spotkanie z ambasadorem Republiki Korei*. Pobrane z <http://www.minrol.gov.pl/Ministerstwo/Zespol-Prasowy/Informacje-Prasowe/Spotkanie-z-ambasadorem-Republiki-Korei>
- Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. (2015b, 7 maja). *Śniadanie w wieprzowiną*. Pobrane z <http://www.minrol.gov.pl/pol/Ministerstwo/Zespol-Prasowy/Informacje-Prasowe/Sniadanie-z-wieprzowina2>
- Ministerstwo Spraw Zagranicznych RP. (2015, 7 maja). *Spotkanie Komisji Nadzorczej Państw Neutralnych w Warszawie*. Pobrane z http://www.msz.gov.pl/pl/aktualnosci/wiadomosci/spotkanie_komisji_nadzorczej_panstw_neutralnych_w_warszawie
- Ministerstwo Środowiska RP. (2015, 7 maja). *Szczyt bezpieczeństwa jądrowego – Seul 2012*. Pobrane z http://www.mos.gov.pl/artystyczny/7_archiwum/18292-szczyt-bezpieczenstwa-jadrowego-seul_2012.html
- Ministerstwo Zdrowia, *Współpraca międzynarodowa*. (2015, 7 maja). Pobrane z <http://www2.mz.gov.pl/wwwmz/index?mr=m0481&ms=48&ml=pl&mi=987&mx=0&mt=&my=987&ma=032143>
- Monitor Polski. (2005). Nr 50. poz. 687.
- Pietrewicz, O. (2015, 7 maja). *Korea Południowa – coraz większa samodzielność*. Pobrane z <http://www.psz.pl/117-polityka/oskar-pietrewicz-korea-poludniowa-coraz-wieksza-samodzielnos>
- PAP. (1991, 20 czerwca). Bielecki w Seulu. *Gazeta Wyborcza*, s. 1.
- PolskieRadio.pl. (2015, 7 maja). *Sawicki rusza do Azji: chce zniesienia embarga na polską wieprzowinę*. Pobrane z <http://www.polskieradio.pl/42/3166/Artykul/1121530,Sawicki-rusza-do-Azji-chce-zniesienia-embarga-na-polska-wieprzowine>
- Prezydent.pl. (2015a, 7 maja) *Udział Prezydenta RP i Prezydenta Republiki Korei w spotkaniu z przedstawicielami polskiego i koreańskiego biznesu*. Pobrane z <http://www.prezydent.pl/archiwalne-aktualności/rok-2004/art,540,udzial-prezydenta-rp-i-prezydenta-republiki-korei-w-spotkaniu-z-przedstawicielami-polskiego-i-koreanskiego-biznesu>
- Prezydent.pl. (2015b, 30 kwietnia). *Deklaracja o partnerstwie strategicznym Polski i Korei Południowej*. Pobrane z <http://www.prezydent.pl/aktualnosci/wizyty-zagraniczne/art,272,deklaracja-o-partnerstwie-strategicznym-polski-i-korei-poludniowej.html>
- Prezydent.pl. (2015c, 30 kwietnia). *Polska atrakcyjnym krajem do inwestowania*. Pobrane z <http://www.prezydent.pl/aktualnosci/wizyty-zagraniczne/art,271,polska-atrakcyjnym-krajem-do-inwestowania.html>
- Sawicki: chcemy zwiększyć eksport żywności do Korei Południowej*. (2015, 7 maja). Pobrane z <http://www.pb.pl/2602456,79742,sawicki-chcemy-zwiekszy-eksport-zywnosci-do-korei-poludniowej>

- Sąd Najwyższy. (2015, 7 maja). *Wydarzenia*. Pobrane z <http://www.sn.pl/aktualnosci/SitePages/Wydarzenia.aspx?ItemID=388&ListID=c7ce3982-0f3e-45b8-9dc4-915b222af733>
- Szejnfeld o współpracy inwestycyjnej z Koreą*. (2015, 7 maja). Pobrane z <http://www.szejnfeld.pl/index.php/komunikaty/szejnfeld-o-wspolpracy-inwestycyjnej-z-korea/>
- Ziętek, A. W. (red.). (2010). *Międzynarodowe Stosunki Kulturalne. Podręcznik akademicki*. Warszawa: Wydawnictwo Poltext.
- Ziętek, A. Olchowski, J. (2007). Kultura. W: J.M. Pietraś (red.). *Międzynarodowe stosunki polityczne* (420–437). Lublin: Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej.